

τον ἐπολλαπλασιάσθη καὶ κατ' ἔτος πολλαπλασιάζεται εὐτυχῶς, ὥστε τὸ προσωπικὸν τοῦ γραφείου καὶ ἰδίως ὁ ἑμπειρὸς γραμματεὺς τοῦ πανεπιστημίου, καίτοι πάντες πᾶσαν καταβάλλουσι σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν καὶ προθυμότητα ὅ ἂν παρῃγγεῖσθαι ἕκαστος ἔργον ἐκτελοῦντες, δυσκόλως ὁμῶς θέλουσιν ἐγκαρτερῆσαι ἐπὶ πολὺν ἔτι χρόνον.

Ε) περί τῶν ἐορτῶν καὶ ἀρχαιρεσιῶν,

Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τῆς ἑμῆς πρυτανείας ἐτελέσθησαν πρεπόντως αἱ δύο τοῦ πανεπιστημίου ἐορταί, τὸ ἐν τῇ ἐορτῇ τῶν τριῶν ἱεραρχῶν γινόμενῃ ἀρχιερατικῶν μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων τοῦ Πανεπιστημίου εὐεργετῶν, ἐν ᾧ ὁ καθηγητὴς Κων. Κοντογόννης ἐξεφώνησε τὸν τῆς τελετῆς λόγον· οὗτος δὲ τυπωθεὶς μετὰ τῶν ἐν τῇ ἱερουργίᾳ μνημονευθέντων ὀνομάτων διανεμίσθη τοῖς ἀπανταχοῦ διαγεγενησιν· ἔτι κατὰ τὴν 20 Μαΐου, ἡμέραν τῶν γενεθλίων τῆς Α.Μ. τοῦ βασιλέως, ἡ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ πανεπιστημίου, τοῦ καθηγητοῦ Π. Ῥομπότη ἐκφώνησαντος τὸν τῆς τελετῆς λόγον· κατὰ τὴν αὐτὴν τελετὴν ἀνέγνω καὶ ὁ καθηγητὴς Εὐθ. Καστόρχης τὴν ἐκθεσιν αὐτοῦ περί τῆς βραβευθείσης πραγματείας τοῦ κυρίου Μαυροφρύδου.

Περὶ τὸ τέλος τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους συνελθόντες οἱ καθηγηταὶ ἐξελέξαντο ὡς ὑποψηφίους τῆς νέας πρυτανικῆς ἀρχῆς τοὺς κκ. Ἀλέξιον Πάλλην, Ἰωάννην Παπαδάκην καὶ Ἡρακλῆ Μητσόπουλον, ἐξ ὧν ἡ Κυβέρνησις διώρισε πρύτανιν τὸν πρῶτον. Μετὰ δὲ ταῦτα, γενομένων ἐν ἐκάστῃ τῶν σχολῶν τῶν ἐκλογῶν τῶν υποψηφίων κοσμητόρων καὶ ἀναδειχθέντων τοιούτων ὑπὸ μὲν τῆς Θεολογικῆς τῶν καθηγητῶν Κωνστ. Κοντογόνου καὶ Παν. Ῥομπότη, ὑπὸ δὲ τῆς Νομικῆς τῶν καθηγητῶν Π. Παπαρρηγόπουλου καὶ Π. Κηλλιγὰ, ὑπὸ δὲ τῆς ἱατρικῆς τῶν καθηγητῶν Γ. Πρινάρη καὶ Δ. Ὀρφανίδου καὶ ὑπὸ τῆς Φιλοσοφικῆς τῶν καθηγητῶν Φιλίππου Ἰωάννου καὶ Στεφ. Κουμανούδη, ἡ Κυβέρνησις διώρισε κοσμητόρας τοὺς κκ. Π. Ῥομπότην, Π. Παπαρρηγόπουλον, Δ. Ὀρφανίδην καὶ Φίλιπον Ἰωάννου. Τέλος δ' ἐκλεχθέντων ὑπὸ τῆς ὁλομελείας τῶν καθηγητῶν τῶν τεσσάρων ἐπιλαίπων μελῶν τῆς συγκλήτου, τῶν κκ. Γ. Μακκᾶ, Κ. Κοντογόνου, Σπ. Πήληκα καὶ Στ. Κουμανούδη, ἡ νέα ἀκαδημαϊκὴ σύγκλητος ἀποτελεῖται ἐκ τῶν τεσσάρων τούτων καὶ τῶν κοσμητόρων, ἐκ τοῦ πρυτάνεως καὶ ἐμοῦ.

Καταπαύων ἐνταῦθα τὴν σύντομον ἐκθεσιν τῶν κατὰ τὴν ἑμὴν πρυτανεῖαν πεπραγμένων καὶ παρχωρῶν τὸ βῆμα εἰς τὸν ἀξιότιμον διάδοχόν μου, εὐχαμαὶ αὐτῷ κρείττονα τῆς ἑμῆς τύχην ἐν ἄλλαις τε καὶ περὶ τὴν κύρωσιν τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν προσδοκωμένου ὀργανικοῦ τοῦ πανεπιστημίου νόμου· ἡ μοῖρα ἐφάνη ἐν ἀρχῇ ὅτι εἶχε κεκλωσμένον δι' ἐμὲ τὸ εὐτύχημα τοῦτο. Ἀλλ' ἔτις ἡ θεὰ Πρόνοια ἐφύλαξεν αὐτὸ ἐπὶ σκοπῷ διὰ τὸν ἀγαθὸν διάδοχόν μου, ὡς ἔλκοντα τὴν καταγωγὴν ἀπὸ τῆς

πολυτλήμονος Ἡπείρου, διότι πιθανῶς ἐπὶ τῆς πρυτανείας αὐτοῦ μελλεῖ νὰ πληρώσῃ συγχρόνως καὶ ἄλλον πολὺ διακαέστερον πόθον παντὸς Ἑλλήνος, τὴν ἀπελευθέρωσιν λέγω ἀπάσης τῆς Ἑλληνικῆς χώρας· γένοιτο!

Αἱ γυναῖκες ἐν τῇ Λύσει (1).

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ.

Ἡ βάρβαρος κοινωνία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Αἱ γυναῖκες τῆς Ἰθνηρίας.

—ooo—

Α'.

Ἰθνηρικὴ φυλὴ.

Εἰς τρία κυριώτατα φυλετικὰ συστήματα, τὸ γαλατικόν, τὸ ἰθνηρικόν καὶ τὸ γερμανικόν διηροῦντο οἱ βάρβαροι κάτοικοι τῆς Λύσεως πρὶν ἢ ὑποκύψωσιν ἐντελῶς εἰς τὴν ἐπιφρόνῃ τοῦ ἑλληνικοῦ καὶ λατινικοῦ πολιτισμοῦ. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἦτο τὸ ἐπικρατέστερον στοιχεῖον τοῦ λαοῦ τῶν βρετανικῶν νήσων, καὶ τῆς εὐρείας χώρας τῆς ὀριζομένης ὑπὸ τῆς θαλάσσης, τῶν Ἀλπεων, τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ Ῥίνου καὶ ὀνομαζομένης Γαλατίας, τὸ δὲ δευτέρον κατεῖχε τὴν ταυτώνημον χερσόνησον (τὴν Ἰσπανίαν καὶ Πορτογαλίαν), καὶ τὸ τρίτον ἐπλανᾶτο κατὰ τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης μεταξὺ Γαλατῶν καὶ Σλαύων. Ἐκάστη ὁμῶς φυλὴ ὑπερέβαινε πολλάκις, κατὰ τὰς ἀκαθόχτους ἐρίδας τῶν χρόνων ἐκείνων, τὰ ἴδια ὅρια. Καθὼς οἱ Γαλάται ἢ Κέλται διέβησαν τὰ Πυρηναιὰ καὶ ἀνὰ κρηθόντες μετὰ τῶν Ἰθνηρῶν ἐγένοντο Κελτίβηρες, οὕτω καὶ οἱ Ἰθνηρες μετέβησαν εἰς χώραν γαλατικὴν, καὶ μεταξὺ τῆς θαλάσσης, τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ Γαρόννα ἐτήρησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀκουϊτανοὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν φυσιογνωμίαν (2). Οἱ Αἰγυεὺς κατασταθέντες τὸ πρῶτον ἐν τῇ Κελτολογίᾳ, μετὰ τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ῥοδανῶ, καὶ εἴτα ἐν τῇ Ἰθνηρολογίᾳ μετὰ τῶν Ῥοδανῶ καὶ Ἰσπανίας, ἐδείχθησαν μᾶλλον προσιτοὶ εἰς τὰς ἐξωτερικὰς ἐπιφροάς. Ἐν λόγῳ οἱ ἐξ Ἰθνηρῶν λαοί, μὴ ἀνήκοντες ὡς οἱ Ἕλληνες, οἱ Λατίνοι, οἱ Ἀλβανοί, οἱ Γαλάται, οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Σλαῦοι εἰς τὴν εὐγενῆ ἱσπανικὴν ἢ ἰνδοευρωπαϊκὴν φυλὴν, ἐτήρησαν, καὶ δεχθέντες τὴν λατινικὴν γλῶσσαν, ἰδίους ἐπισημοτάτους χαρακτῆρας. Εὐρίσκονται δὲ ἔτι καὶ σήμερον ἐκατέρωθεν

(1) Ὁρα φυλλ. 255, τῆς 1 Νοεμβρ. 1860.

(2) Ὁρα καὶ Στράβ. Βιβλ. Ε'.

τῶν Πυρηναίων οἱ ὀνομαζόμενοι Οὐάσκωνες, οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ εἰς διάλεκτον μηδεμίαν ἔχουσαν ὁμοιότητα πρὸς τὰς ἱραδικὰς γλώσσας (1).

B.

Οἱ Ἕλληνες παρὰ τοῖς Ἰβήρσι, καὶ γάμος Ἀριστοξένης.

Ἐξακόσια ἔτη πρὸ Χριστοῦ Φωκαεὺς τις ἔμπορος τὸ ὄνομα Εὐξένος (2), κατέπλευσεν εἰς κόλπον ἀνήκοντα εἰς τοὺς Σεγόδριγας, φυλὴν γαλατικὴν τηρήσασαν ὡς καὶ τινες ἄλλαι τὴν ἰδίαν ἀνεξαρτησίαν μεταξὺ τῶν Λιγύων. Ὁ ἀρχηγὸς τῶν Σεγόδριγων Νάνος φιλοξενήσας τοὺς ξένους μετὰ μεγίστης εὐμενείας, ἔφερεν αὐτοὺς εἰς οἰκίαν ὅπου νὰ τελέσῃ ἔμελλε τοὺς γάμους τῆς θυγατρὸς, Πέττας (3) μὲν παρὰ τῶν Ἑλλήνων, Γύπτως (4) δὲ παρὰ τῶν Λατίνων καλουμένης. Οἱ Σεγόδριγες ζῶντες μεταξὺ λαοῦ ἰβηρικοῦ παρεδέχθησαν καὶ πολλὰ αὐτῶν ἔθιμα· διὸ καὶ τὰς γυναῖκας μετεχειρίζοντο εὐμενέστερον τῶν γειτόνων Γαλατῶν. Εἶχον δὲ αὐταὶ τὸ δικαίωμα τοῦ κοινωνεῖν τῶν δημοσίων, καὶ σήμερον ἔτι ἐν τῇ ἰβηρικῇ χερσονήσῳ, ἐν Πορτογαλίᾳ καὶ Ἰσπανίᾳ, αἱ γυναῖκες ἀναβαίνουν εἰς τὸν βασιλικὸν θρόνον. Ἐνῷ δὲ παρὰ τοῖς βαρβάροις αἱ νέαι ἐπωλοῦντο ὡς πωλοῦνται ἔτι καὶ νῦν, αἱ τῶν Ἰβήρων ἐξέλεγον μόναι ὡς νυμφίον ἓνα τῶν μνηστήρων, προσφέρουσαι αὐτῷ φιάλην μετὰ τὸ δεῖπνον. Μετὰ τὸ δεῖπνον λοιπὸν εἰς ὃ παρεκάθηντο καὶ οἱ Φωκαεῖς, οἱ ξένοι τοῦ Νάνου, εἰσελθούσα καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ, ἐστάθη πρὸ τοῦ Εὐξένου. Ἡ νέα βάρβαρος, τὴν ἀγγλίσαιαν ἔχουσα τῶν τῆς φυλῆς αὐτῆς, εἶδεν εὐθὺς πόσον ὁ Ἕλλην ξένος διέφερε τῶν ἄλλων ἀγρίων μνηστήρων, καὶ χωρὶς δισταγμοῦ ἔδωκε πρὸς τὸν Εὐξένον τὴν φιάλην πλήρη ὑδατος (5). Ὁ δὲ Νάνος, ἔχων ὡς καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν Γαλατῶν, ἐθεώρησε τὴν ἐκλογὴν ὡς κατὰ θεὸν γενομένην· ὅθεν οὐ μόνον ἐνέκρινεν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ τὸν κόλπον εἰς ὃν εἶχον καταπλεῦσαι οἱ ξένοι ἐδωρήσατο τῷ γαμβρῷ. Ἐνταῦθα ἐθεμελιώθη ἡ Μασσαλία. Εἰς μνήμην δὲ τοῦ γεγονότος τούτου, οὔτινος αἱ συνέπειαι ὑπῆρξαν τόσον ἄξιοι λόγου, ὅ Ἐξένος μετωνόμασε τὴν Πέτταν Ἀριστοξένην.

Ὁ φωκαεὺς ἔμπορος ἰδὼν ἀρμοδίαν τὴν εἰκαιρίαν ὅπως μεταδώσῃ εἰς τὴν χώραν ἐκείνην τὸν λαμπρὸν τῶν Ἰώνων πολιτισμὸν, τὸ μὲν πλοῖον αὐτοῦ ἀπέστειλεν εἰς Φώκαιαν μετὰ τινων συνοδοιπόρων παραγγείλας νὰ φέρωσιν ἀποίκους, αὐτὸς δὲ ἐσχολήθη ἀμέσως

εἰς τὴν θεμελίωσιν ἑλληνικῆς πόλεως ἐπὶ πετρῶδους χερσονήστου, ἥτις χωρίζομένη ἀπὸ τῆς στερεᾶς διαστενοῦ ἰσθμοῦ, εὐκόλως ἀπέκρουε τὰς ἐπιδρομὰς τῶν αὐτοχθόνων, νομάδα διαγόντων βίον ὡς πᾶσαι αἱ βάρβαροι φυλαί. Ἐπειδὴ δὲ ὁ Νάνος (1) παρεχώρησεν αὐτῷ μέρη τινὰ τῆς παραλίας ἔτι καὶ νῦν δασύσκια, ἐνόμισεν ὅτι γῆ θαλπομένη ὑπὸ ἀκτίνων θερμῶν ὡς τοῦ ὥραιου τῆς Ἰωνίας ἡλίου, δὲν ἦτο ἀνεπιτηδεύα εἰς καλλιέργειαν τῶν δένδρων τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ὅτε τὸ παρελθὸν ἔαρ παρετήρουν τὴν ὅλως ἑλληνικὴν βλάστησιν τῆς εὐκράτου Προβηγκίας καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς τῆς Μισσαλίας ὁδοῦς, ἐθαύμαζον διὰ τὴν εὐκολίαν μεθ' ἧς ἡ Δύσις ἐλησμονήσῃ τί ὀφείλει εἰς τὴν Ἀνατολήν (2), καθ' ἧς μάλιστα καὶ καταφέρεται ἀπὸ τινος διὰ παντὸς τρόπου.

Γ.

Ἡ ἑλληνικὴ ὀρησκαία παρὰ τοῖς Ἰβήρσι καὶ πλοῦς Ἀριστάρχης.

Μόλις ἀποδάντες εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν οἱ παρὰ τοῦ Εὐξένου ἀποσταλέντες, ἐπορεύθησαν πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς Φωκαίας. Πρὸ πολλοῦ ἀποικοὶ ἀναχωρήσαντες ἐκ τῆς Ἀνατολῆς εἶχον ἀποκατασταθῇ μεταξὺ τῶν Γαλατῶν καὶ τῶν Ἰβήρων. Τὴν 1Α' ἑκατονταετηρίδα πρὸ Χριστοῦ, οἱ Ῥασένοι οἱ μετὰ ταῦτα μετονομασθέντες Ἐτρούσκοι, ἀναχωρήσαντες ἐκ τῶν προταρκτίων τῆς Ἑλλάδος, ἦλθον εἰς τὴν παραθαλασσίαν Ὀμβρίαν, κατοικοῦμένην τότε ὑπὸ γαλατικοῦ λαοῦ. Κατὰ τὰς ἀνατολικὰς παραδόσεις ὁ Ἡρακλῆς ἀπέβη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ῥοδανοῦ ὅπου ἐνίκησε τὸν Ἀλεξίωνα καὶ Δέρκυνον (3), υἱοὺς τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ ἐθεμελίωσε τὴν Νέμυσον ἢ Nîmes (4). Ἀποδίδεται δὲ αὐτῷ καὶ τῆς Ἀλεσίης ἡ θεμελίωσις «μεγάλης καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐστίας καὶ μητροπόλεως πάσης τῆς Γαλατίας» (5). Ἀλλὰ καὶ οἱ Ῥόδιοι ἐθεμελίωσαν τὴν Ῥόνην, παρὰ τὰς λιθυκάς ἐκβολὰς τοῦ Ῥοδανοῦ (6). Αἱ ἀναμνήσεις ὅμως αὐταί, ἀναμιχθεῖσαι καὶ μετὰ μύθων, τοσοῦτον εἶχον ἐξαλειφθῇ ὅτε ἐπανῆλθον εἰς Φώκαιαν οἱ ἀπεσταλμένοι τοῦ Εὐξένου, ὥστε ἡ διήγησις αὐτῶν περὶ τοῦ ἀνακχυρθέντος ὠρχίου τόπου, καὶ περὶ τῆς εὐνοίας ἧς ἔτυχεν ὁ Εὐξένος, ἐξῆψε τὸν ἐνθουσιασμὸν τῆς νεολαίας. Ἐρωτηθέντες δὲ οἱ θεοί, ἐπεκύ-

(1) "Ora G. de Humboldt, *Prüfung der Untersuchungen über die Unbewohnte Hispaniens vermittelt der Vaskischen Sprache*, Βερολίνου 1821.

(2) Ἀριστοτ. παρ' Ἀθην. Βιβλ. II', 36, 376.

(3) Αὐτ.

(4) Ἰουστ. Βιβλ. Μγ', κεφ. 3.

(5) Ὁ Ἀριστοτέλης παρ' Ἀθηναίων λέγει «κεκερασμένην» ὁ Ἰουστίνος ὅμως ἀναφέρει μόνον ὕδωρ, καὶ ὁρθότερον νομίζω διότι οἱ Γαλάται παρὰ τῶν Ἑλλήνων ἔλαβον τὴν ἔμπειρον.

(1) Γένος Αἰθίοες. Βιβλ. Ε', κεφ. 36.

(2) Ο Κ. Lavallée, ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Γάλλων, ἐναντίον ἀπείρων πραγματικῶν ἀποδείξεων, ἀρᾷ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς οὐδόλως ἐπενήργησεν εἰς τὴν Γαλατίαν.

(3) Τὸ ὄνομα τοῦ Δέρκυνου φαίνεται σχετῆν ἔχον πρὸς τὸ τῶν Λιγύων. Ἀλλ' κατὰ Γαλάτας σημαίνει ὄρος, ὁρεινὴ δὲ τις φυλὴ τοῦ μέρους ἐκείνου ὀνομάζεται ὑπὸ τοῦ Στράβωνος (Βιβλ. Δ') «Ἀλβίοικες».

(4) Ὁρα Στράβ. Βιβλ. Δ' — Πομπόν. Μέλ. Βιβλ. Β' κεφ. Ε'.

(5) «Ἀπάσης τῆς Καλτικῆς ἐστίας καὶ μητροπόλεως.» Διόδ. Σικελ. Βιβλ. Δ'.

(6) Πλίν. Βιβλ. Γ' κεφ. Δ'.

Πριγκίπισσα Ἑλίνη Μασσάλοσκη (1).

ρῶσαν τὸ σχέδιον τοῦ ἀποικισμοῦ, καὶ προσέταξαν νὰ προσορμηθῶσιν εἰς Ἑρεσον, ὀνομαστὴν διὰ τὴν λατρείαν τῆς Ἀρτέμιδος. ἔλαβον δὲ οἱ ἀποικοὶ πλὴν τῶν ἄλλων ἀναγκαίων καὶ φυτὰ ἀμπέλου καὶ ἐλαίας (2). Εἰς αὐτοὺς λοιπὸν ὀφείλει ἡ Γαλλία τὰ δύο ταῦτα πολύτιμα φυτὰ (3), ὧν τὸ πρῶτον καλύπτει σήμερον μέρος τῆς χώρας αὐτῆς. Ἐν δὲ Μασσαλία μετὰ τοῦ δένδρου τῆς Ἀθηνᾶς μετεφυτεύθη καὶ ταύτης ἡ λατρεία, καταταχθεῖσας μετὰ τῶν

τῆς δευτέρας τάξεως (4) ἀσπαστῶν τῇ πόλει θεοτήτων. Τοσοῦτον δὲ ὑπερεμάχησεν ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, ὥστε πρὸς τὸν βασιλέα Κατουμάνδον, ἀπειλοῦντα αὐτὴν μετὰ φοβεροῦ στρατοῦ Λιγύων ἐφάνη καὶ εἶπεν· « Ἐγὼ εἰμὶ θεὰ καὶ προστατεύω τὴν πόλιν ταύτην ». Τὸ πῦρ τὸ ἀναφθὲν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἐστίας τῆς Φωκίας, ὃ ἐπρεπε νὰ καίῃ αἰωνίως κατὰ τὴν ἀποικίαν ταύτην, ἦτο σὺμβολον ἐμφαντικώτερον καὶ τῆς ἐλαίας τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ

(1) Ἡ ψευδωνύμως ὑπογραφομένη Δώρα Ἰσπριός.

(2) Ἰουστίν. ΜΓ', Γ'.

(3) Ἡ ἐλαία ἦν τότε ἀγρία.

(4) Ἡ μὲν πρώτη ἀνῆκε τῇ Ἀρτέμιδι, ἡ δὲ δευτέρα τῷ Ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνι.

τοῦ μετακομισθέντος εἰς τὰ δάση τῆς Γαλατίας.

Οἱ Φωκαεῖς εὗρον ἐν Ἐφέσῳ γυναῖκα, τῶν ἐντίμων σφόδρα, Ἀριστάρχη καλουμένην, ἥτις συνετέλεσεν ἰσχυρῶς εἰς τὴν θρησκευτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς Μασσαλίας· διότι εἶπε πρὸς τοὺς κατοίκους ὅτι πρᾶστατα αὐτῇ κατ' ὄναρ ἡ μεγάλη τῶν Ἐφεσίων θεὰ, ἡ Ἀρτέμις, ἐκέλευσε νὰ λάβῃ ἀφιδρυμὰ τι τῶν ἱερῶν, καὶ ἀναχωροῦσα μετὰ τῶν Φωκαέων, νὰ μεταφέρῃ παρὰ τοῖς βαρβάροις τὴν λατρείαν αὐτῆς (1). Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο τοῦτο ἐνεθάρρυνε τοὺς ἀποίκους οἵτινες, ὡς καὶ πάντες οἱ ἐν Ἀσίᾳ Ἕλληνες, ἐλάτρευον ἰδιωτῶς τὴν θεάν, μόνον τὸ διόμα κοινὸν ἔχουσιν μετὰ τῆς ἑλληνικῆς Ἀρτέμιδος, διότι ἦτο προσωποποίησης τῆς φύσεως. Ὅθεν οἱ Μασσαλιῶται ἵνα τερήσωσι καθαρὰν τὴν λατρείαν, ἐξηκολούθησαν μετὰ τὸν θάνατον τῆς Ἀριστάρχης νὰ φέρωσιν ἰερεῖας ἐξ Ἐφέσου ἢ Φωκαίας. Τοσούτῳ δὲ ἐτιμᾶτο ἡ θέσις αὕτη καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀσίᾳ, ὥστε, ὡς μανθάνομεν ἐκ τινος ἐπιγραφῆς, ἀρχιερεῖα τις τῶν ναῶν τῆς Ἐφέσου ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς Μασσαλίαν. Λέγεται δὲ μάλιστα ὅτι ἡ πόλις αὕτη ἐμύησε τὴν Ῥώμην τὰ μυστήρια τῆς λατρείας τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος.

Δ'.

Ἡ κόρη τῆς ἐρήμου.

Ὁ γνωστότερος τῶν συγχρόνων δραματικῶν ποιητῶν τῆς Γερμανίας, ὁ Κ. Φριδερικός Ἄλμ (2), συγγραφεὺς τοῦ *Παλαιστοῦ τῆς Ῥαουέντης*, ἐξεκόνισε πολλάκις εὐστόχως τὰ αἰσθήματα τῶν βαρβάρων φυλῶν περὶ τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ ἢ μήτηρ τοῦ παλαιστοῦ, ἢ ἐντιμος χήρα τοῦ ἑρμάννου, τοῦ νικητοῦ τοῦ Βάρου, ἰδοῦσα τὴν αὐλὴν τῶν Καισάρων, αἰσθάνεται ἀνδρίαν ἐνεκ τῶν ὀκνηρῶν καὶ ἐκτεθλυμένων καὶ δουλικῶν βίου τῶν παρηκμακότων Ῥωμαίων. Ἐν δὲ τῷ *Γίῳ τῆς ἐρήμου* ὁ Κ. Ἄλμ ὑποβάλλει θέαμα πολὺ διάφορον· ὁ βάρβαρος πολεμιστὴς, ἰδὼν τὸ εὐγενὲς μειδίωμα μασσαλιώτιδος κόρης, προβλέπει νέαν ὄψιν πραγμάτων, καὶ ὁ ἀδάμαστος αὐτὸς ὀπλάρχης τῆς μεσημβρινῆς Γαλατίας, θέτει πρὸ τῶν ποδῶν τῆς νέας παρθένου, ἥτις παριστᾷ αὐτῷ τὸν λαμπρὸν τῆς Ἰωνίας πολιτισμὸν, τὴν σπᾶθην καὶ τὰς ἀγρίας αὐτοῦ ὄρμας· καὶ ἀπηνήθη μὲν τοὺς ἀνηλεεῖς θεοὺς καὶ τὰς βαρβάρους παραδόσεις ὁ υἱὸς ἐκαίνο· τῆς ἐρήμου, ἀλλὰ μετὰ ποῖον ἀγῶνα! πόσον χρόνον αἱ ἀχαλίνωτοι ὄρμαι τοῦ ἀγρίου βίου παλαίουν πρὸς τὸ αἰσθημα τοῦ ἔρωτος! Εἰς καρδίαν γυναικῶς, φύσει ἥπτον ὁρμητικῆν, τὰ τρυφερὰ αἰσθήματα ἠθέλον ἴσως θριαμβεύσει διὰ μιᾶς ὡς συνέβη τῇ Ἀριστοξένῃ· ἀλλ' οἱ ἀήττητοι στρατιῶται οἱ εἰπόντες πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν ὅτι μόνην τὴν πτώσιν τοῦ οὐρανοῦ ἐφοβοῦντο, οἱ πρόγονοι τῶν ἡρώων τῶν

Πυραμίδων, τῆς Ἡλιουπόλεως, τοῦ Θαβώρ, τοῦ Ἀβου-κίρ, τοῦ Νεοκάστρου, τοῦ Ἰσλῦ, τῆς Μαρύντας καὶ τοῦ Σολυερίνου δὲν ἐνεδίδον τοσοῦτον εὐκόλως.

Τὸ δράμα τοῦ Φριδερικοῦ Ἄλμ εἶναι κατ' οὐσίαν ἱστορικόν, διότι ὁ ποιητὴς ἐξωγράφησε μετὰ πολλῆς ἀκριβείας ἅμα δὲ καὶ ζωηρότητα τὰς δύο ἀρχάς, τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν βαρβαρότητα, αἵτινες ἀντεπάλαισαν ἐν Γαλατίᾳ ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Εὐξένου μέχρι τοῦ θριάμβου τοῦ Εὐαγγελίου, ὅπερ ἐκήρυξαν εὐκλεῶς ἀπόστολοι Ἕλληνες, ὡς οἱ Ποθεινοὶ καὶ οἱ Εἰρηναῖοι· τὰ πρόσωπα μόνον τοῦ δράματος εἰσὶν ἀνύπαρκτα. Ἐὰν ὅμως ἀντὶ τοῦ υἱοῦ τῆς ἐρήμου, καταστήσωμεν τὴν συγγενὴ τοῦ βασιλέως Κομάνου τὴν σώσασαν τὴν γενωμένην Μασσαλίαν ἀπὸ τῆς μανίας τῶν Σεγοβρίγων, θέλομεν ἐνωθῆσαι κάλλιστα πῶς ὁ πολιτισμὸς εὗρεσκε βοηθοὺς καὶ φίλους καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν βαρβάρων.

Οἱ Γαλάται, ὧν ὅμοιοι εἰσὶν οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν, ἦσαν μὲν γεναῖοι, ἀνδρεῖοι, εὐεχέστεροι καὶ νοήμονες, ἀλλὰ καὶ ὁρμητικοί, ὀξύθυμοι, φιλοτάραχοι καὶ ἀσταθεῖς. Πλὴν τούτου αἱ Αἴγες, φθονοῦντες τὰς ταχεῖς προόδους τῆς Μασσαλίας, ἐκίνησαν πάντα λίθον ἵνα καταστήσωσι τοὺς Ἕλληνας ὑπόπτους πρὸς τοὺς Σεγοβρίγας. Καὶ ἐνόσω μὲν ἐξ τῆς Ἀριστοξένης ὁ πατήρ, οὐδένα κίνδυνον ἔτρεχον οἱ Φωκαεῖς· ὅτε ὅμως ὁ Κόμανος διεδέχθη τὸν Νάον, τὰ πράγματα μετεβλήθησαν· ἡ λιγυστικὴ συμμαχία ἐκέρδησε τὸν ἀρχηγὸν τῶν Σεγοβρίγων, πείσασα αὐτὸν διὰ τῆς ἐμφύτου τῆς Ἰθνησι πανουργίας, ὅτι οἱ δραστήριοι ἀποικοὶ τῆς Μασσαλίας, θελοῦσι γενεὴ κύριος τῆς χώρας (1). Ὁ δὲ Κόμανος ἀπατηθεὶς ὑπεσχέθη πρὸς τοὺς Αἴγας νὰ ἐξολοθρεύσῃ τοὺς Φωκαεῖς.

Τὴν δολιότητα, κατὰ τοῦτο δὲ συμφωνεῖ καὶ ὁ Οὐίργιλιος, δὲν ἀπεστρέφοντο οἱ ἀρχαῖοι ὁσάκις προέκειτο νὰ ἐξολοθρεύσωσιν ἐχθρόν. Ὅθεν καὶ ὁ Γαλάτης ὀπλάρχης ἠθέλησε νὰ ἐπιπέσῃ κατὰ τῶν ἀποίκων ἐνῷ ἐτέλουν τὰ ἀνθεστήρια. Ἐτέλουν δὲ αὐτὰ ὅπως καὶ οἱ Ἴωνες, πανηγυρίζοντες τρεῖς ἡμέρας κατὰ συνέχειαν κατὰ τὴν ἀνθισιν τῆς ἀμπελοῦ· τὰ δικαστήρια ἐσχόλαζον, αἱ ἐργασίαι διεκόπτοντο, ἐστολίζοντο αἱ οἰκίαι καὶ αἱ ἀγοραὶ δι' ἀνθέων καὶ φυτῶν. Γαλάται πολεμισταὶ εἰσέδυσαν εἰς τὴν πόλιν κρυβέντες ἐντὸς τῶν ἀμαξῶν, οἵτινες μετέφερον ἐκ τῶν ἀγρῶν μεγίστην ποσότητα φυτῶν, ἄλλοι δὲ εἰσῆλθον παρρησία ἵνα παρασταθῶσιν, ὡς εἶπον, εἰς τὰς ἐορτάς· πάντες δὲ εἶχον προσταχθῆ παρὰ τοῦ βασιλέως, ἐνεδρεύοντος ἐκεῖ περίε μετὰ στρατιωτῶν, ν' ἀναίξωσι τὰς πύλας κοιμωμένων τῶν πολιτῶν. Ἀλλ' ὁ ἔρως, ὅστις ἐδημιούργησε τὴν Μασσαλίαν, αὐτὸς καὶ ἔσωσεν αὐτὴν ἀπὸ τῆς δολιότητος· διότι συγγενὴς τις τοῦ βαρβάρου ἀρχηγοῦ ἐρώτα Φωκαεῶς, ἦλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνεκάλυψεν αὐτῷ τὴν συνωμοσίαν ὅπως σιωθῇ διὰ τῆς φυγῆς. Οὗτος ὅμως εἰδοποίησε τὴν διοίκησιν, ἥτις προλαβοῦσα τὸν Κόμανον

(1) Στράβ. αὐτ.

(2) Ψευδώνυμον.

(1) Regionum domini futuri. Τούστ. Β:δλ. ΜΓ', κεφ. 4. Οἱ Αἴγες διηγῆθησαν πρὸς τὸν Κόμανον μῦθον ἀνάγειον πρὸς τὸν τῆς = κυνὸς καὶ τῆς συντρόφου τῆς κ.

προσέβαλε καὶ ἐφόνευσεν αὐτὸν μετὰ πλείστων ἄλλων στρατιωτῶν (1).

Ε΄.

Ὁ ἑλληνικὸς πολιτισμὸς παρὰ τοῖς
Αἰγυσιν.

Οἱ Αἰγυεῖς λοιπὸν εἶδον καὶ μὴ θέλοντες τὴν Μασσαλίαν εὐτυχεύσαν, προσδεύουσιν καὶ κατασταθεῖσαν ἐκ τῶν ἀξιολογωτέρων πόλεων τοῦ ἀρχαίου κόσμου· τὴν προσοχὴν δὲ αὐτῶν ἀπέσπασαν ἀπὸ τῆς Μασσαλίας καὶ αἱ ἀνωμαλίες αἱ συνταράσσαι τὴν Γαλατίαν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κομάνου. Πλὴν τούτου αἱ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐπαναστάσεις ἐχορήγησαν τοῖς Μασσαλιώταις ἀπροσδοκῆτους βοηθείας. Φώκαια, ἡ μητρόπολις αὐτῶν, ἀλωθεῖσα ὑπὸ τινος τῶν στρατηγῶν τοῦ Κύρου (2), τῶν ἡττηθέντων τινὲς μετώκησαν μετὰ πολλὰς περιπετείας εἰς Μασσαλίαν, ἥτις ὀχυρώθεῖσα ἐπιτηδείως κατέστη ἀπροσμάχητος. Τὴν κυβέρνησιν διεχειρίζε κατ' ἀρχὰς ἀριστοκρατικὴ τις τάξις, εἰς ἣν ἀνήκον καὶ οἱ Πρωτάδαι, ἀπόγονοι τοῦ Εὐξένου καὶ τῆς Ἀριστοξένης, ἀπὸ Πρώτιος τοῦ υἱοῦ αὐτῶν (3).

Καίτοι τροποποιηθεῖσα μετὰ ταῦτα ἡ κυβέρνησις αὕτη, ἔμεινεν ὁμως πάντοτε εἰς χεῖρας τῶν ἀνωτέρων τάξεων, αἵτινες μετήρχοντο τὸν ἐξουσίαν αὐτῶν μετὰ γλυκύτητος καὶ δικαιοσύνης (4). Τὸ ξίφος τῆς τιμωρίας κατετρώγετο ὑπὸ τῆς σκωρίας (5), πρᾶγμα ἀξιοσημείωτον ἐν χώρᾳ ὅπου ἐπεβάλλετο πάντοτε ποινὴ θανάτου καὶ διὰ τὰ ἐλάχιστα ἀδικήματα (6). Οἱ Μασσαλιῶται ἐδίουν βίον ἐργατικὸν καὶ σπουδαῖον, ὁ δὲ χαρακτὴρ αὐτῶν ἦτο γλυκύς καὶ εὐμενής. Καὶ ἐπὶ Πλάτου ἐστὶ, λέγοντες « ἦθη τῆς Μασσαλίας », ἐστήμεινον τὸ ἄκρον ἄωτον τῆς σεμνοπρεπείας καὶ τῆς εὐλικρινείας. Τοιαῦτα δὲ ἦσαν μέχρι τοῦ χρόνου καθ' ὃν οἱ παρακμάζοντες Ῥωμαῖοι εἰσέγαγον ἄλλας ἔξεις. Τῆς Μασσαλίας αἱ μεγάλαι ἀρεταὶ ἀντημεῖφθησαν διὰ μεγάλων θριάμβων· ἡ ὑπερήφανος Καρχηδὼν ὑπεχρεώθη νὰ ταπεινωθῇ ἐνώπιον αὐτῆς, καὶ ἐν καιρῷ τῆς ἀκμῆς τῆς Μασσαλίας τὰ ἐμπορεῖα ἐκαίνης παρετίνοντο ἀπὸ τῶν θαλασσιῶν Ἀλπεων μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἀγ. Μαρτίνου. Ἡ Νίκη (Nice), περὶ ἣς τοσοῦτος ἐγένετο λόγος ἐπ' ἐσχάτων, ἡ Ἀντίπολις (Antibes), ἡ Ἀγαθὴ Τύχη (Agde) καὶ ἄλλαι πόλεις ἀποικίαι εἰσὶν ἑλληνικαί, αἵτινες διέδωκαν μετὰ τῶν βαρβάρων ἀκμάζοντα πολιτισμόν. Ἐν Καβέλλῃ καὶ Ἀσενίῳ καὶ Ἀρελάτῃ ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα ἦτο τοσοῦτω κοινὴ, ὥστε ἀδιστά-

κτως ἤθελον ἐκκληρῆθῃ ὡς πόλεις θεμελιωθεῖσαι ὑπὸ τῶν Μασσαλιωτῶν. Οἱ ἔμποροι τῆς Μασσαλίας περιήρχοντο ὅλην τὴν γαλατικὴν ἡπειρον δι' ὁδῶν, αἵτινες ἔτεμνον αὐτὴν ἀπὸ τοῦ νοτιανατολικοῦ πρὸς τὸ δυτικοδωρεῖον. Ἰδοὺ διὰ τί οἱ Ῥωμαῖοι εὗρον ἀλφάβητον καὶ ἀριθμοὺς ἑλληνικοὺς (1) μετὰ τῶν αὐτῶν τῶν προσφύγων ἀγρίων φυλῶν (2).

Ἡ ἐκπολιτιστικὴ τοῦ ἑλληνισμοῦ ἐπιρροή ἦν ἀδύνακτον νὰ ἐπεκταθῇ τόσῳ μακρὰν χωρὶς νὰ ἐπενεργήσῃ καὶ ἐπὶ τοῖς γείτονας τῆς Μασσαλίας Αἰγυεῖς. Ὁ κλάδος οὗτος τῆς ἱερωτικῆς οἰκογενείας εἶχε διατηρήσει ἥττον τῶν Ἀκυϊτανῶν τὸν τύπον τῆς φυλῆς, ἐνεκα τῆς ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ καὶ τῆς ἀναμίξεως μετὰ τῶν Γαλατῶν καὶ Μασσαλιωτῶν. Οἱ Ἀκυϊτανοὶ ἦσαν μάχιμοι ἀλλὰ πανούργοι, αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν διεκρίνοντο διὰ καθαρότητος, μάλιστα δὲ καὶ διὰ κομψότητος κοινῆς ταῖς ἱερίδαίς. Οἱ Αἰγυεῖς εἶχον πλείονα ἐλαττώματα ἢ οἱ Ἀκυϊτανοὶ· ἦσαν μὲν ἐγκρατεῖς, οἰκονόμοι καὶ φιλεργοί, ἀλλ' ἀπληστοὶ καὶ ψευδεῖς. Ἡ πρὸς τὴν πειρατείαν κλίσις αὐτῶν, ἐνσχυομένη καὶ ὑπὸ τῆς πλεονεξίας, ἐνεπαίσης μεγίστην ἀνησυχίαν εἰς τὸ μασσαλιωτικὸν ναυτικόν, πολλὰ ἀγωνισθὲν ἵνα καταστείλῃ τὰς παρατόλμους αὐτῶν ληστρικὰς ἐπιχειρήσεις. Γεῖτονες ὄντες τῆς Μασσαλίας ἐνόησαν ταχύτερον τὰ ὠφελήματα τοῦ πεπολιτισμένου βίου καὶ ἐκαλλιέργουν εἴτε δι' ἑαυτοὺς εἴτε διὰ τοὺς Μασσαλιώτας, τοὺς δημητριακοὺς καρποὺς, τὴν ἀμπελον καὶ τὴν ἐλαιάν, ἥτις καὶ σήμερον εἶναι ὁ κυριώτερος πλοῦτος τῆς Προβηγκίας παράγουσα ὄνομα στὸν ἐλαιον.

ΣΤ'.

Αἱ τῶν Αἰγύων γυναῖκες.

Αἱ δὲ γυναῖκες τῶν Αἰγύων φιλόπονοι οὗται ὅσον καὶ οἱ σύζυγοι, συμμετεῖχον τῶν ἔργων αὐτῶν, οὐχὶ ὁμως ὡς δοῦλαι, ἀλλ' ὡς σύμβουλοι καὶ τοῦτο εἶναι ἀξίον σημειώσεως οὐ μόνον διότι ἦτο σπανιώτατον κατὰ τοὺς ἀρχαίους χρόνους, ἀλλὰ καὶ διότι αἱ γυναῖκες τῶν γειτόνων αὐτῶν Γαλατῶν, ὑπετάσσοντο εἰς ζυγὸν σιδηρῶν. Ἐκλέγουσα μετὰ τῶν μνηστέρων αὐτῆς ἡ νέα κόρη ὅν τινα ἤθελεν, ἀνελάμβανε δικαίωματα ἅτινα καὶ ἐφύλασσε ἐπὶ ζωῆς. Ἐκ τούτου ἐξηγεῖται ἡ μεγίστη ἐπιρροή τῶν γυναικῶν τῆς Ἰβηρίας, ἐπίσης ἰσχυρὰ κατὰ τὴν πολιτείαν καὶ τὴν ἐκκλησίαν. Παράδειγμα δὲ ἐστὶν Ἰσαβέλλα ἡ καθολικὴ καὶ Θηρεσία ἡ DeCérède.

Οἱ Ἕλληνες συγγραφεῖς ἐθαύμαζον τὸν εὐσταθεῖ χαρακτῆρα καὶ τὴν φιλοσοφίαν τῶν λιγυστριδῶν γυ-

(1) Ἰουστ. αὐτ.

(2) Ἡρόδ. Βιβλ. Α', κεφ. 168.

(3) Ἀθην. Βιβλ. II', κεφ. 36.

(4) Εὐκέρ. Πολιτ. Βιβλ. Α', κεφ. 2).

(5) Οὐαλέριος Μάξιμος, Βιβλ. Β', κεφ. 6.

(6) Ἀνάγνωθι περὶ τοῦ ΙΗ' αἰῶνος τὰ ὑπομνήματα τοῦ δικηγόρου Barbier. Γνωστὸν ὅτι μετὰ πολλῆς εὐκολίας ἡ ποινὴ τοῦ θανάτου εἶναι καὶ νῦν καταγιγνώσκεται.

(1) Τὰ γεγονότα αὐτὰ ἀπενεώσι θεόντως εἰς τὴν θεωρίαν τοῦ Κ. Θεοφίλου Lavallée (Hist. des Français), καθηγητοῦ ἐν τῇ στρατιωτικῇ σχολῇ τοῦ Ἀγ. Κύρου. Ἐν ἄλλῳ δὲ μεταγενεστέρῳ συγγράμματι (Hist. de la Turquie) τὸ κατὰ τῶν Ἑλλήνων μῖσος αὐτοῦ ἐπιστείνεται ὅσον καὶ τὸ τοῦ Φαλματράγγου.

(2) Καίσαρ, πόλεμος Γαλατῶν, Βιβλ. Α', κεφ. 29.

(3) Διόδ. Σικελ. Βιβλ. Β'.

ναϊκῶν, ἐπαδιδόμενων καὶ εἰς τὰ χαλεπώτερα ἔργα τῆς γεωργίας. Καταβαίνουσι ἀγέληδόν ἐκ τῶν ὀρέων, ἤρχοντο ζητοῦσαι ἐργασίαν εἰς Μασσαλίαν καὶ τὴν ἄλλην χώραν αὐτῆς. Περιώνυμός τις περιπηγῆς Ἑλλήν ἀναφέρει γεγονός· ἐξεικονίζον ἀκριβῶς αὐτὰς, ὁ δὲ Ἀριστοτέλης βεβαιοῖ ὅτι τὰ τοιαῦτα ἦσαν κοινὰ παρ' αὐταῖς. Λέγει λοιπὸν ὁ Ποσειδώνιος (1) ὅτι ἀνὴρ Μασσαλιώτης Χαρμοδῶς τοῦνομα εἶχε μισθώσει ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας ἐπὶ σκαφητόν, καὶ ὅτι ὠδίνασα μία τῶν γυναικῶν ἀπεχώρησεν ὀλίγον, καὶ ἐπαελθοῦσα ἄμα μετὰ τὸν τοκετὸν ἀνέλαβε τὸ ἔργον ὅπως μὴ ἀπαλέσῃ τὸν μισθόν. Ὁ Χαρμοδῶς ἰδὼν ταύτην ἐπιπόνως ἐργαζομένην καὶ μαθὼν τὴν αἰτίαν, ἔδωκε τὸν μισθὸν καὶ ἀπέπεμψεν· ἡ δὲ λεχὼ ἐκκομίτασα τὸ νήπιον πρὸς τινὰ κρήνην, καὶ λούσασα καὶ σπαργανώσασα, ἐπανῆλθεν οἴκῳ (2).

Τῶν ἀτρομήτων τούτων γυναικῶν ἡ γνώμη ἐπεκράτει κατὰ τὰ δημόσια πολὺ πλεον καὶ τῆς τῶν ἀνδρῶν· τοῦτο δὲ ὤφειλετο εἰς τὴν σύνεσιν ἐκείνων. Καὶ ποτε συμβάσης σφοδροτάτης ἐρίδος μετὰ τῶν Αἰγύων, κινδυνεύουσας νὰ μετατραπῇ εἰς ἐμφύλιον πόλεμον, ὥρμησαν αὐταὶ μετὰ τῶν διεστώτων μερῶν, ζητοῦσαι νὰ μάθωσι τὸ αἷτιον τῆς διαφορίας. «Συνεζήτησαν δὲ καὶ ἔκρινον περὶ αὐτοῦ μετὰ τοσαύτης συνέσεως καὶ εὐθύτητος, λέγει ὁ Πλούταρχος, ὥστε ἕκαστε ἐπεκράτησεν ἀξιοθαύμαστος φιλική μετὰ τῶν πάντων, οὐ μόνον ἐν ταῖς πόλεσιν ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ οἰκογενείᾳ. Ἐκαστε ἐπεκράτησε καὶ ἡ συνήθεια νὰ καλῶνται αἱ γυναῖκες εἰς τὰ περὶ πολέμου καὶ εἰρήνης συμβούλια, καὶ νὰ υποβάλλωνται αὐταῖς αἱ μετὰ τῶν συμμάχων διαφορίαι».

Αὐτὸς ὁ ἀφρικανὸς Ἀννίδας ἀνεγνώρισε, καὶ τοὶ ἀπορῶν, τὴν ἀξίαν ταύτην τῶν γυναικῶν, καὶ γυναῖκες καθήμεναι παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ ἐβουλεύοντο περὶ τῶν αἰτήσεων καὶ τῶν παραπόνων τοῦ παραδόλου ἀνδρός, ὅστις ἔπεισε τὰ θεμέλια τῆς αἰωνίας πόλεως. Εἰσαγγάσαμεν ἐσχάτως ἰδόντες τρεῖς χιλιάδας Ἰταλίδας ἐκ Μερκῶν (3) ἐπιστειλάσας πανηγυρικῶς ἀναφορὰν πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας ἵνα ζητήσῃ τὴν ἑνωσιν τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν μετὰ τοῦ βασιλείου τοῦ φιλοπάτριδος καὶ ἀτρομήτου τούτου ἡγεμόνος, καθὼς καὶ Νεαπολίτιδα, ἡ τινι, διὰ τὰς ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς πατρίδος ὑπηρεσίας, ἐπετράπη νὰ ψηφοφορήσῃ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως τῆς Νεαπολεως μετὰ τῶν πολιτῶν (4). Τὰ τοιαῦτα δὲν

εἶναι πρωτοφανῆ, ὡς ἐν γένει δοξαζόμεν. Ἡ ἱστορία τῆς Αὐτέως περιέχει τοσαῦτα παραδείγματα ἐνεργητικῆς τῶν γυναικῶν παρεμβάσεως εἰς τὰ πολιτικὰ καὶ εἰς αὐτὰ τὰ στρατιωτικὰ πράγματα τῶν ἐθνῶν, ὅσα εὐρίσκονται εἰς τὰ χρονικὰ πάντων τῶν λαῶν. Ἀρκεῖ νὰ ἀναφέρωμεν τὰ ὀνόματα τῆς Βαθίλδης, καὶ Βέρτας, καὶ τῆς ἀπὸ Καστιλίας Λευκῆς, καὶ τῆς ἐξ Ἀνδερμάξης Μαργαρίτης, καὶ Ἰωάννης Ἀρκ, καὶ Ἰωάννης Hachette, καὶ Ἰσαβέλλης, καὶ Ἐλισάβετ, καὶ Στάελ. Καὶ πρὶν εἶπὶ ὁ χριστιανισμὸς ἀλλοιῶσθαι τὴν ὄψιν τοῦ κόσμου καὶ ἀποδώσῃ πρὸς τὰς γυναῖκας θέσιν σεβαστοτέραν καὶ ἀξιολογωτέραν, εὐρίσκονται ἔχνη τῆς ἐνεργείας αὐτῶν εἰς τὰ κράτη.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΔΩΡΑ ΙΣΤΡΙΑΣ.

ΙΒΑΝ,

Ἡ ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΙΛΩΤΟΣ ΡΩΣΟΥ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 260.)

Γ'.

Μάσα.

Ὁ ἱατρὸς Μαρτινόφ, πολλὴν ἔχων παῖραν τῆς ἀνθρώπινης καρδίας, παρατήρησιν εὐθὺς τὴν συγκίνησιν τοῦ Ἰβάν ἄμα ἀκούσαντος τὸ ὄνομα τῆς Μάσας. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς συναισθανθεὶς τινὰ θλίψιν, αὖ ! εἶπε καθ' ἑαυτὸν, μήπως εἶναι σπουδαῖον ; Μήπως τὸ ἐρύθημα τὸ ὁποῖον ἐχρωμάτισε τὸ πρόσωπον τοῦ νέου εἶναι σύμπτωμα αἰσθήματος ; . . . Ἀπεικταῖον τὸ πρᾶγμα ! . . . Ἐλῶς . . . κόρη εὐγένης ! . . . ὦ ! εἶναι ἀδύνατον !

Τρεῖς εἴτι ἡμέρας διέτριψεν ὁ ἱατρὸς ἐν Περσπολὶ, καὶ κατὰ τὰς τρεῖς ἐπανήρχετο εἰς τὸν νοῦν του ἡ ἰδέα ἐκείνη. Καὶ αὐτὸς, νέος ὢν, ἠσθάνθη τὴν καρδίαν του ἀνυψουμένην πρὸς ἀπροσίτους χώρας. Διατελὼν ὡς ἱατρὸς παρὰ πλουσίᾳ καὶ περιφανεστάτῃ οἰκογενείᾳ, ἠγάπησε τὴν πρωτότοκον θυγατέρα τοῦ οἰκοδεσπότου· ἀλλὰ μετρήσας ἀμέσως τὰς προμερὰς περιπτείας πάθους μωροῦ, ἔφυγε τὴν εἰρηνικὴν αἰκίαν ὅπου τὸ πάθος τοῦτο ἐγεννήθη, καὶ ἀπῆλθε νὰ λησμονήσῃ αὐτὸ μετὰ τῶν αἰματηρῶν μαχῶν τοῦ Καυκάσου. Ποτὲ ὁ Μαρτινόφ δὲν ὠμίλει διὰ τὴν θλιβεράν ἐκείνην τοῦ βίου του ἐποχὴν. Γνωστὸν ἦτο μόνον ἐκ διηγήσεων τῶν συντρόφων του, ὅτι διορισθεὶς ἱατρὸς εἰς ἓν τῶν φρουρίων τοῦ Κιζαίνου ἐπὶ ἑνα χειμῶνα, ἐφάνη ἔχων παραδόξους ἐξεις. Καθ' ἑκάστην μετὰ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἀσθενῶν, ἀνέβαινεν εἰς τὰ ὄρη, εἰσέδυνεν εἰς τὰ βάθη αἰτῶν, καὶ ἐκεῖ, παρὰ διδόμενος εἰς βαθυτάτους λογισμοὺς, ἔλεγεν ἀσυνάρτητα καὶ ἡμιτελῆ πρὸς τὴν ἀγρίαν ἡχώ· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐρχόμενος πρὸς τοὺς παρὰ τὴν ὄχθην βράχους, ἀνέβαινεν αὐτοὺς ὡς ἐμμανίς, καὶ ἀπὸ τῶν κορυφῶν αὐτῶν κραυγάζων καὶ ὀδυρόμενος συνήχει μετὰ

(1) Παρὰ Στράβ. βιβλ. Γ', 165.

(2) Τοιαῦτα παραδείγματα ἀπαντῶμεν καὶ παρὰ ταῖς σελή-
γοις τῶν Ἀλεξανδρῶν, ὧν τὴν πειροπαράδοτον ἀνδρίαν ἐθαύμασαν
ἐπ' ἐσχάτων ἡ Δύσις. Ὑψίστημα δικτατορικὸν ἀντιστεθὲν ὑπὸ
τῶν Dabais λέγει ὅτι «ἐπειδὴ οἱ Ἑλληναὶ ἐδείχθησαν
εὐσταθεστάτοι καὶ ἀτρόμητοι ἀντίπαλοι τῆς τυραννίας, ἡ ἀπο-
τολικὴ ἐκκλησία ἀπαλλάσσεται τῆς δουλείας εἰς ἣν εἶχον ὑπο-
βάλλει αὐτὴν οἱ βασιλεῖς τῶν δύο Σικελιῶν.»

(3) Ἀρχαία ἐπαρχία τοῦ παπικοῦ κράτους.

(4) Ἄλλη τις Ἰταλίς ἔλαβε πρῶτη τὰ μετάλλια τὸ δῶρον
πρὸς τοὺς μετὰ Γαριβάλδου ἀποδόντας εἰς Σικελίαν χιλίους ἑ-
βελιντίας.